

بسمه تعالی

جشنواره طراحی سوال شبه نهایی - سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

سوالات آزمون درس: تاریخ (۱)	رشته: انسانی	ساعت شروع:	مدت آزمون: ۱۱۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	پایه: دهم	تاریخ آزمون:	تعداد صفحه:
نام و نام خانوادگی طراح: محمد نویدفر	شماره پرسنلی: ۱۶۰۱۵۰۴۶	اداره آموزش متوسطه اول و دوم نظری خراسان رضوی	
ردیف	راهنمای تصحیح		
	نمره		

به خاطر آوردن

۱	جمله‌های درست یا نادرست را مشخص کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف - درست ب - غلط
۲	کدام یک از گزینه‌های سمت راست با شماره‌های سمت چپ در ارتباط است. (هر مورد ۰/۲۵) الف - ۳ داریوش بزرگ ب - ۱ خسرو انوشیروان
۳	جاهای خالی را با واژه‌های داده شده پر نمایید. (هر مورد ۰/۲۵) الف - بزرگ فرمادار ب - واستریوشان سالار
۴	گزینه مناسب را انتخاب کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف - غیرمتمرکز ب - پیمانه
۵	به سوالات زیر پاسخ‌های کوتاه دهید. (هر مورد ۰/۲۵) الف - مزدک ب - پاسارگاد

تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی

۶	اصطلاحات زیر را تعریف کنید. (هر مورد ۰/۵ نمره) الف - امشاسپندان: گروهی از موجودات الهی که اهورامزدا را در آفرینش و اداره جهان کمک می‌کنند. ب - گاهنبارها: جشن‌هایی که به شکرانه آفریدش عناصر خلقت در شش وقت از ماه‌های سال برپا می‌شد. ج - وداها: سروده‌هایی به جا مانده درباره عقاید آریایی‌های هند در ستایش آفرینش و خدایان. (ص ۴۳) د - جنگ‌های پلوپونزی: سلسله جنگ‌هایی که میان دو دولت شهر یونانی آتن و اسپارت رخ داد. (ص ۵۲)
---	---

تلخیص، تشریح و تحلیل زمینه‌ها، علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای پدیده‌های تاریخی

۷	چگونگی تاسیس سلسله ماد را توضیح دهید. قبایل گوناگون مادی که از جمله اقوام آریایی بودند در مناطق غربی و مرکزی ایران ساکن شدند. یورش‌های پیاپی آشوریان زمینه اتحاد این قبایل را فراهم کرد. روسای قبایل یکی از بزرگان به نام دهیوک را به پادشاهی برگزیدند. دهیوک شهر هگمتانه را بنا کرد و آن را مرکز حکومت خود قرار داد. (ص ۸۰ - ۸۱) کلید واژه‌ها: اقوام آریایی - یورش‌های آشوریان - دهیوک - هگمتانه - بابت اشاره به هر مورد ۰/۲۵ داده شود.
۸	هدف جغرافیای تاریخی و نقش آن در تحلیل وقایع تاریخی را توضیح دهید.

	جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین های مختلف در گذشته می پردازد (۵/۰) و تاثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویداد های تاریخ بررسی می کند (۵/۰) (ص ۱۷)
۹	چگونگی تثبیت قدرت توسط ساسانیان را شرح دهید. اردشیر ساسانی در جهت ایجاد حکومتی متمرکز بسیاری از مخالفان خود را سرکوب نمود و یا با نامه نگاری آنان را با خود همراه کرد. مشکل دیگر حکومت ساسانی در گیری های خارجی با روم شرقی و هجوم بیابانگردان به مرز ها بود که با اقدامات شاهان ساسانی و موفقیت های آنان در داخل و خارج این حکومت تثبیت شد. (ص ۹۴) (اشاره به نحوه تثبیت اوضاع داخلی و خارجی هر کدام ۵/۰ نمره)
۱۰	جشن های ایران باستان چه تاثیری بر مردم دارد؟ جشن ها تاثیر به سزایی بر اتحاد و انسجام ایرانیان در طول تاریخ داشته (۵/۰) و عامل موثری در تقویت هویت جمعی آنان بوده است (۵/۰)
۱۱	اقدامات هخامنشیان در خصوص توسعه کشاورزی را بنویسید. افرادی که زمینی را آباد می کردند تا پنج نسل از پرداخت مالیات معاف می کردند (۵/۰) کندن قنات، احداث بند و سد روی رود ها (۲۵/۰) و حفر نهر های انتقال آب در سراسر قلمرو (۲۵/۰) از دیگر اقدامات آنان بود. (ص ۱۱۹)
مقایسه پدیده های تاریخ	
۱۲	شرایط مذهبی در دوره هخامنشیان را با شرایط مذهبی دوره ساسانی پس از قدرت گرفتن موبدان مقایسه کنید. پادشاهان هخامنشی مردم را در دین خود آزاد می گذاشتند و فرهنگ و عقاید اقوام تابع خود را محترم می شمردند (۵/۰) (ص ۱۳۱) اما با قدرت گرفتن موبدان زرتشتی در عصر ساسانی گروه های دیگر همچون مانویان و مسیحیان با فشار از طرف این گروه مواجه شدند (۵/۰) (ص ۱۳۵)
۱۳	توضیح دهید نوع حکومت اشکانیان از نظر سیاسی چه تفاوتی با حکومت هخامنشیان داشت؟ در راس حکومت هخامنشیان شاهنشاه قرار داشت که خود را برگزیده اهورا مزدا می دانست و حکومت در این دوره به صورت متمرکز اداره می شد (۵/۰) (ص ۹۹) اما حکومت اشکانی به شکل غیر متمرکز یا ملوک الطوائفی اداره می شد و هر منطقه در دست یکی از طوایف قدرتمند بود (۵/۰) (ص ۱۰۲)
۱۴	اقدامات داریوش بزرگ و شی هوانگ تی چه تشابهاتی با یکدیگر داشت؟ داریوش بزرگ در ایران و شی هوانگ تی در چین با اقدامات خود تحولات بنیادین در کشور های خود ایجاد نمودند. (۲۵/۰) اصلاح تشکیلات اداری، (۲۵/۰) ایجاد شبکه ای گسترده از جاده ها و راه ها (۲۵/۰) و تثبیت مقیاس وزن و اندازه و عیار سکه ها به منظور رونق تجارت (۲۵/۰) از اقدامات مشابهی است که این دو پادشاه در سرزمین های خود انجام داده اند. (ص ۴۷ و ۸۵)
توصیف، فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی	
۱۵	ویژگی های معماری دوره ساسانی را بنویسید.

	کاربرد وسیع گنبد، ایوان و طاق در معماری کاخ‌ها، (۵/۰) تزئینات داخلی بنا با موزائیک کاری، نقاشی دیواری، گچ‌بری و نقش برجسته‌ها (۵/۰) (ص ۱۵۰)	
۱۶	دو مورد از تفاوت‌های تاریخنگاری نوین با تاریخنگاری سنتی را توضیح دهید تاریخنگاری نوین بر خلاف تاریخنگاری سنتی تنها به شرح حال فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی محدود نمی‌شد و همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و هنری جوامع گذشته را در بر می‌گرفت (۵/۰) در تاریخنگاری نوین بر خلاف تاریخنگاری سنتی تنها ثبت و نقل رویدادها مطرح نیست بلکه زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار حوادث تاریخی نیز اهمیت دارد. (۵/۰) (ص ۵)	۱
۱۷	ویژگی‌های سیاسی حکومت روم را بنویسید. بر اساس قانون اساسی ساختار حکومت شامل چند مجلس و شماری مقام اجرایی بود (۲۵/۰) اشراف به واسطه مجلس ثنا و عامه مردم از طریق مجمع نمایندگان خود در امور کشور مشارکت داشتند (۲۵/۰) ریاست قوه اجرایی به دو کنسول اعطا می‌شد که از میان اعضای ثنا برای یک سال و بدون تکرار انتخاب می‌شدند. (۵/۰) (ص ۵۸)	۱
اظهار نظر و قضاوت		
۱۸	به نظر شما چرا در ایران باستان تحصیل کردن وابسته به نظام طبقاتی بود؟ از آنجا که به طور کلی در ایران باستان و به ویژه دوره ساسانیان نظامی طبقاتی مبتنی بر مقام و جایگاه خانواده‌ها حاکم بود امتیازاتی مانند حق تحصیل نیز وابسته به نظام طبقاتی و جایگاه خانوادگی فرد داشت و معمولاً افرادی از خاندان شاهی، درباریان، اشراف و موبدان حق تحصیل داشتند. (ص ۱۴۰)	۱
۱۹	چرا تمدن‌های نخستین در کنار رودها شکل می‌گرفت؟ با توجه به این که جوامع نخستین وابسته به کشاورزی و پرورش دام بودند به طور معمول در مناطق حاصلخیز کنار رودها ساکن می‌شدند و گسترش تولید محصولات و افزایش جمعیت به تدریج موجب پدید آمدن شهرها در کرانه رودهای بزرگ شد. (ص ۳۴ و ۳۵)	۱
کار بست مدارک و شواهد تاریخی		
۲۰	با توجه به متون زیر، به هر یک از سوالات پاسخ دهید. الف) کوروش بر خلاف شاهان هم عصر خود پس از فتح سرزمین‌ها به عقاید آن ملت احترام می‌گذاشت و مخالف برده داری بود و به همین دلیل در میان مردم سرزمین‌های فتح شده نیز محبوب بود. (۱) ب- متن فوق شکوه معماری و توجه پادشاهان به این امر را در زمان هخامنشیان نشان می‌دهد و همچنین به هنر و مصالح برگرفته از ملت‌های گوناگون و به کارگیری آنان در معماری این دوره اشاره دارد. (۱)	۲
۲۰	جمع نمره:	۲۰